

Skatteetaten

Pendlere

BOSTED • SKATTEFORHOLD

Innhold

Generelt	1
Pendling til utlandet	1
Hvorfor er det nødvendig å bestemme hva som er skattemessig bosted?	1
Hva må til for å regnes som pendler?	2
Familiependler eller enslig pendler	2
Arbeid	3
Skattemessig bosted	3
Reiser – hvor ofte må en person reise mellom arbeidssted og hjemkommune?	6
Flyttemelding skal sendes folkeregisteret	7
Særregler for beskatning av pendlere	7

Generelt

Du regnes som pendler når du på grunn av jobb må pendle mellom hjem og bolig på arbeidstedet.

Forutsetningen for å bli regnet som pendler er at ditt skattemessige bosted er et annet sted enn der du arbeider. Dersom du bor vekselvis i to eller flere boliger, kan du bare stå registrert som bosatt i en av dem. Det må da avgjøres hvilken bolig som er ditt skattemessige bosted og med hvilken adresse du skal være registrert bosatt i folkeregisteret. Skattemessig bosted og bosted registrert i folkeregisteret vil som regel være det samme.

Hovedregelen er at det er der du oftest overnatter (har din overveiende døgnhvile) som blir regnet som ditt bosted. Et unntak fra denne regelen er de såkalte pendlerbestemmelsene. Bestemmelsene innebærer at du på visse vilkår kan regnes som bosatt i hjemkommunen selv om du som oftest overnatter (har din overveiende døgnhvile) i arbeidskommunen. Bestemmelsene er omtalt senere i brosjyren.

Pendling til utlandet

Også personer som pendler mellom bolig i Norge og bolig i utlandet, kan ha rett til fradrag for merutgifter. Forutsetningen er at pendleren er skattepliktig til Norge. I dette heftet vil vi imidlertid bare se på reglene om pendling mellom to eller flere boliger i Norge. Likningskontoret gir mer informasjon om reglene som gjelder for pendling til utlandet.

Hvorfor er det nødvendig å bestemme hva som er skattemessig bosted?

Hvilken kommune skal skatten betales til?

Skatten skal betales til den kommunen hvor en person har sitt skattemessige bosted ved utløpet av 1. november året før inntektsåret.

Dersom du har flyttet til Norge etter denne datoen, skal skatten betales til den kommunen hvor du først ble registrert som bosatt da du kom til landet.

Fradrag for merutgifter

Pendlere har rett til fradrag for merutgifter til kost og losji ved opphold på arbeidstedet og for hjemreiser.

EKSEMPLER

Knut (23 år) er fra Tromsø, men jobber i Mo i Rana. Han leier derfor en hybel i Mo i Rana, men besøker ofte foreldrene sine på hjemstedet.

Likningskontoret i Rana har slått fast at Knuts skattemessige bosted er foreldrenes hjem i Tromsø. Knut har derfor rett til fradrag for merutgifter ved å bo borte fra hjemmet. Han skal betale skatt til kommunen på hjemstedet.

Stian flyttet fra Trondheim til Narvik 15. desember 2004. Han beholdt den gamle leiligheten i Trondheim, men reiste ikke dit ofte nok til å bli regnet som pendler. Hans skattemessige bosted var da Narvik, og han fikk ikke rett til fradrag for merutgifter ved å bo utenfor hjemmet. Men fordi han flyttet etter 1. november 2004, betalte han skatt til Trondheim også i 2005.

Hva må til for å regnes som pendler?

Det er flere krav som må oppfylles for at du skal kunne regnes som pendler. Merk at kravene ikke er like for enslige pendlere og familiependlere. Du finner mer om dette nedenfor i følgende hovedavsnitt:

- familiependler eller enslig pendler
- hva regnes som arbeid
- skattemessig bosted
- reiser - hvor ofte må en person reise mellom arbeidssted og hjemkommune

Familiependler eller enslig pendler

Familiependlere - ektefeller og forsørgere

Du regnes som familiependler når du i hjemkommunen bor sammen med

- ektefelle/registrert partner
- egne barn eller
- søsken som du forsørger

Adoptivbarn likestilles med egne barn. Det samme gjelder fosterbarn når fosterforeldrene ikke mottar fosterhjemsgodtgjørelse og forholdet ellers ligner en adopsjon.

Enslige pendlere

Du regnes som enslig pendler når du ikke er familiependler. Dersom du er samboer, regnes du som enslig i denne sammenheng. Bor du i tillegg sammen med egne barn, regnes du derimot som familiependler.

EKSEMPEL

Karen bosatte seg i Hamar sammen med Harald og Haralds sønn Kristian. I mai 2005 fikk hun jobb i Oslo og begynte derfor å pendle mellom Hamar og Oslo. Karen ble regnet som enslig pendler fordi hun verken er gift med Harald eller er mor til Kristian.

Ett år senere fikk Karen og Harald et barn sammen. Karen fortsatte å pendle mellom Hamar og jobben i Oslo. Fordi Karen nå har et eget barn, regnes hun ikke lenger som enslig.

Arbeid

Det er et krav at det er på grunn av **arbeid** eller **virksomhet** du må ha to boliger, og at avstanden mellom arbeidssted og hjem er så stor at dagpendling ikke er praktisk.

Med arbeid menes at du mottar lønn eller annen godtgjørelse for arbeid som utføres for arbeidsgiver/oppdragsgiver.

Som virksomhet regnes aktivitet av økonomisk karakter, som omsetning og/eller produksjon av varer og tjenester.

Studier regnes ikke som arbeid i denne sammenheng. Det betyr at dersom hovedgrunnen til at du bor borte fra foreldre-

hjemmet er studier, regnes du ikke som pendler selv om du har en deltidsjobb ved siden av studiene.

EKSEMPEL

19 år gamle Anne fra Fagernes har begynt å studere i Oslo. Hun har skaffet seg en liten hybel i Oslo. Hun reiser hjem til foreldrene hver uke, men hun blir likevel ikke regnet som pendler, fordi kravet er at reisingen må skyldes arbeid.

Skattemessig bosted

Selvstendig eller uselvstendig bolig

En bolig regnes som en selvstendig bolig når boarealet er minst 30 kvm. Bor det flere personer i boligen er kravet til selvstendig bolig ytterligere 20 kvm for hver beboer over 15 år. For at boligen skal regnes som selvstendig må du i tillegg disponere den i minst 12 måneder og ha tilgang til den alle ukens dager. Boligen må også ha innlagt vann og avløp.

Dersom du leier bolig i boenhet der det bor andre (hybel), kan du kreve at det areal som skal legges til grunn, er det arealet du disponerer alene tillagt din andel av fellesarealet. Dersom boenheten har syv

eller flere beboere over 15 år, er det bare det arealet du disponerer alene som skal legges til grunn.

Med uselvstendig bolig menes bolig som ikke oppfyller kravene til selvstendig bolig som beskrevet ovenfor.

Familiependlere

For deg som er familiependler er reglene om skattemessig bosted enkle. Du regnes som bosatt der ektefellen eller barna dine bor. Dersom du bor sammen med søsken som du forsørger, regnes du som bosatt der søsknene dine bor. Felles hjem med ektefelle går uansett foran felles hjem med andre.

Er både du og din ektefelle pendlere, regnes dere som bosatt der dere har felles bolig med barna. Dersom dere ikke har barn, anses dere bosatt i den boligen som regnes som selvstendig.

Dersom dere pendler mellom flere boliger som er selvstendige, regnes dere som bosatt i den boligen hvor dere til sammen har flest overnattinger (har deres overveiende døgnhvile).

Enslige pendlere

For deg som er enslig pendler er det mer komplisert å avgjøre hvilken bolig du skal

anses bosatt i. Du må i tillegg oppfylle krav til pendling, se nærmere om dette under avsnittet om reiser. Det er andre regler for pendlere som er under 22 år ved utgangen av inntektsåret enn for de som er 22 år eller eldre.

Nedenfor følger en oversikt over forskjellige forhold som virker inn når bosted skal fastsettes. Vær oppmerksom på den såkalte sammenligningsregelen som kommer til slutt.

Foreldrehjem

Hovedregelen er at en enslig person som pendler mellom foreldrehjem og annen bolig, anses bosatt i foreldrehjemmet. For pendlere som fyller 22 år eller mer i inntektsåret, gjelder dette bare når boligen ved arbeidsstedet er uselvstendig. Se avsnittet over om selvstendig og uselvstendig bolig.

Selvstendig bolig i hjemkommunen

Pendler du mellom selvstendig bolig i hjemkommunen og uselvstendig bolig ved arbeidsstedet, regnes du som bosatt i hjemkommunen.

Dersom boligen i arbeidskommunen også er selvstendig, vil du regnes som bosatt i den boligen hvor du overnatter oftest (har overveiende døgnhvile).

Begynner du å pendle fra en kommune der du har vært bosatt i minst tre år da pendlingen startet, kan du likevel kreve å forbli registrert i denne kommunen hvis vilkårene for dette er oppfylt. Se nærmere om dette under sammenligningsregelen nedenfor.

Uselvstendig bolig i hjemkommunen

Dersom boligen i hjemkommunen er uselvstendig og boligen i arbeidskommunen er selvstendig, regnes du som bosatt i arbeidskommunen.

Dersom både boligen i arbeidskommunen og boligen i hjemkommunen er uselvstendige, regnes du som bosatt i den av boligene hvor du overnatter oftest (døgnvileregelen).

Sammenligningsregelen

Selv om du ikke oppfyller kravene ovenfor, kan du likevel bli regnet som pendler dersom du har vært registrert bosatt i hjemkommunen i minst tre år når du begynner å pendle. Du vil da kunne ha halvparten så stor bolig i arbeidskommunen som hjemkommunen og likevel beholde hjemkommunen som ditt skattemessige bosted.

Forutsetningen er at du eller din ektefelle eier eller har utgifter til leie av boligen i hjemkommunen. Har du benyttet en eiendom

som bolig mot å dekke driftskostnadene, likestilles du med en som tar til å pendle fra en eid eller leid bolig, dersom du er nær slektning av eiendommens eier eller er mottaker etter en føderådskontrakt. Forutsetningen for at du skal kunne bruke sammenligningsregelen, er at boligene ligger i forskjellige kommuner.

EKSEMPLER

Selvstendig eller uselvstendig bolig:

Knut (23 år) jobber i Mo i Rana. Så ofte som mulig drar han til foreldrene sine i Tromsø. Hybelen i Mo er på under 30 kvm og regnes derfor som en uselvstendig bolig. Foreldrehjem går foran uselvstendig bolig, og Knuts skattemessige bosted er derfor foreldrehjemmet.

Knut, som kun har 11 måneder igjen å arbeide i Mo i Rana, bestemmer seg for å skaffe seg en større leilighet. Han går derfor til anskaffelse av en leilighet på 50 kvm. Også denne leiligheten er uselvstendig siden Knut ikke skal disponere leiligheten i 12 måneder.

EKSEMPLER

Døgnhvileregelen:

Etter hvert viste det seg at Knuts arbeide i Mo i Rana kom til å vare lenger enn de beregnede 11 måneder. Han måtte minimum regne med å være i Mo i Rana i to år til. Knut disponerer nå leiligheten i Mo i Rana i mer enn 12 måneder, og den regnes dermed som selvstendig. Som en følge av at han skulle være lenger i Mo i Rana, fikk Knut en betydelig lønnsøkning. Han så det ikke lenger ønskelig å bo sammen med sine foreldre og kjøpte seg en egen leilighet i Tromsø på 110 kvm. Knut pendler nå mellom to selvstendige leiligheter. Knut skal dermed ha skattemessig bosted på det sted hvor han oftest overnatter. Selv om han tilbrakte ferier og helger i hjemkommunen, hadde han flest overnattinger i Mo i Rana. Knuts skattemessige bosted ble dermed i Mo i Rana.

Sammenligningsregelen:

Knut ville ikke lenger arbeide i Mo i Rana og fikk seg istedenfor arbeid i Tromsø. Han meldte derfor flytting til Tromsø, og bodde fire år i leiligheten sin. Etter fire år ble Knut forfremmet. Det fikk den konsekvens at han måtte arbeide i Bodø. Han ønsket å pendle og kjøpte seg en leilighet på 52 kvm i Bodø og meldte flytting til denne. I forbindelse med at Knut meldte flytting, gjorde folkeregisteret i Bodø han kjent med sammenligningsregelen. Han fremsatte nå krav om at han skulle forbli registrert bosatt i Tromsø kommune.

Boligen i Tromsø har dobbelt så stort boareal som boligen i Bodø. Siden han eier boligen i Tromsø og hadde vært registrert bosatt i kommunen de fire siste årene, får Knut opprettholde Tromsø som sitt skattemessige bosted.

Reiser – hvor ofte må en person reise mellom arbeidssted og hjemkommune?

Reisehyppighet

Hvor ofte du reiser hjem kan være avgjørende for om du kan regnes som pendler.

Familiependlere

Er du familiependler stilles det i praksis ikke krav til hvor ofte du må reise hjem.

Enslige som er 22 år eller eldre ved utløpet av inntektsåret

Er du i denne gruppen kreves det vanligvis at du reiser hjem minst hver tredje uke. Dersom reiseavstanden er kort, kreves det at du reiser oftere. Sjeldnere hjemreiser kan godtas når særlige årsaker tilsier det, for eksempel ved sykdom, dårlig økonomi eller studier på kveldstid.

Enslige under 22 år ved utløpet av inntektsåret

Er du under 22 år og enslig, er det ikke satt noen minstegrense for hvor ofte du må reise hjem, men reglene krever at du reiser så regelmessig og hyppig som det er rimelig etter forholdene. Dersom du er i tvil om du reiser ofte nok, ta kontakt med likningskontoret/folkeregisteret.

EKSEMPEL

Reisehyppighet:

Brit (32 år) har egen leilighet i Haugesund og jobber i Bergen hvor hun leier en uselvstendig leilighet. Hun reiser til Haugesund ca. en helg i måneden. Dette er i utgangspunktet for sjelden til at hun blir regnet som pendler. Men årsaken til at hun ikke reiser hjem oftere, er at hun går på skole på kveldstid. Hun har derfor så mye å gjøre at reisingen blir for slitsom. Etter reglene kan skolegangen være en slik særlig grunn som gjør at hun likevel blir regnet som pendler.

Flyttemelding skal sendes til folkeregisteret

Alle som flytter mellom kommuner eller innen en kommune, skal gi melding til folkeregisteret (likningskontoret) for innflyttingskommunen innen **åtte dager**.

Flyttemelding på grunn av arbeidet

Alle som flytter til en annen bolig på grunn av arbeid, skal sende flyttemelding til folkeregisteret for den kommunen der boligen ligger, selv om de har beholdt boligen i hjemkommunen. Dette må gjøres for å få vurdert hvor de skal være registrert som bosatt som følge av at de nå har to boliger. De som mener at de fortsatt skal være registrert i hjemkommunen, begrunner dette på eget ark som legges ved flyttemeldingen.

Dokumentasjon

Du må dokumentere overfor folkeregisteret at kravene til reisehyppighet og boligforhold er oppfylt. Legg fram bekreftelse (leiekontrakt e.l.) på hva slags bolig du har i hjemkommunen og i arbeids-, eventuelt oppholdskommunen. Kjørebok, bensinkvitteringer og billetter kan dokumentere hvor ofte du reiser mellom boligene.

Særregler for beskatning av pendlere

Fradrag for ekstra kostnader (utgifter) på grunn av pendling

Er du pendler, har du rett til spesielle fradrag i inntekten. I forbindelse med arbeidsopphold utenfor hjemmet, kan du trekke fra merutgifter til kost og losji. Du har også rett

til fradrag for besøksreiser til hjemmet.

Fradrag for merutgifter til kost

Merutgifter ved arbeidsopphold utenfor hjemmet er fradragsberettiget når du har dekket kostnadene selv. Dersom du krever fradrag for faktiske kostnader må du ta vare på bilag og kvitteringer slik at du, om nødvendig, kan dokumentere utgiftene overfor likningskontoret. I stedet for fradrag for faktiske kostnader, kan du kreve fradrag etter standardsatser som Skattedirektoratet fastsetter for hvert år. Satsene skal dekke utgifter til kost og andre ekstrautgifter (småutgifter). I satsene er det tatt hensyn til kostbesparelsen i hjemmet. Disse satsene er forskjellige etter type overnattingssted.

Reglene om fradrag for merutgifter til kost er like for enslige pendlere og familiependlere. Har du overnattet i brakke/hybel eller annen tilsvarende bolig med kokemuligheter, får du fradrag etter såkalt brakkesats.

Har du overnattet på pensjonat hvor du ikke har hatt anledning til å lage mat selv, får du fradrag etter såkalt pensjonatsats.

Har du overnattet på hotell, får du fradrag etter såkalt hotellsats.

For å få fradrag etter pensjonat- eller hotellsats, må du kunne sannsynliggjøre at du har bodd på pensjonat eller hotell.

Dersom arbeidsgiveren eller oppdragsgiveren subsidierer kost eller yter delvis fri kost, får du bare fradrag for dokumenterte merutgifter. I slike tilfeller kan du ikke velge å kreve fradrag etter standardsatsene.

Arbeidsgiveren dekker utgiftene

Dersom arbeidsgiveren din har dekket kost etter regning eller på annen måte (administrativ forpleining), kan du ikke kreve fradrag. Da skal du skattlegges for kostbesparelse i hjemmet.

Merutgifter til losji

Fradrag for utgifter til losji gis for faktiske utgifter til losji (brakkeleie, husleie). Du må derfor ta vare på kvitteringene.

Enslige vil ha krav på fradrag for merkostnader til losji på arbeidsstedet bare når de på hjemstedet:

- er omfattet av reglene om skattefritak for fordel ved å bo i egen bolig, eller
- bor i andres bolig hvor skattyteren enten tillegges fordel ved fri bruk eller dekker alle kostnadene vedrørende boligen slik at den fritakslignes, eller

- har kostnader til leiet selvstendig bolig, eller
- har kostnader til leiet uselvstendig bolig utenom foreldrehjem og fraværet fra denne boligen gjelder midlertidig arbeidsfravær.

Fradrag for besøksreiser til hjemmet

Alle pendlere har rett til fradrag for besøksreiser i hjemmet. Fradraget beregnes etter en sats pr. kilometer. Hvis du bruker fly ved besøksreiser, kan du velge å kreve fradrag for faktiske utgifter i stedet. Du skal da ha fradrag etter kilometersats for resten av reisen. Forutsetningen for å få fradrag for utgifter til fly, er at kostnaden kan dokumenteres.

Mer informasjon finner du i brosjyren "Fradrag for arbeidsreiser - reise mellom hjem og fast arbeidssted". Forskjellen på arbeidsreise (reise mellom hjem og fast arbeidssted og besøksreiser) og yrkesreise (tjenestereise) forklares i rettledning til postene i selvangivelsen.

Utgitt av
Skattedirektoratet
skatteetaten.no
Mars 2007

Opplag
30.000

Design
blaadesign.no

Trykk
Jan Erik Lundahl

RF-2027